

PROJEKTANS ÖKAN TILL SOCIALSTYRELSEN

Projektet STEGET FÖRE tar ett steg till

Observera att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd tar ställning till denna ansökan vid sitt sammanträde den 19 maj 2005. Protokollsutdrag kommer att översändas till Socialstyrelsen snarast möjligt.

Bakgrund

Hässelby- Vällingby är en av de största stadsdelarna i Stockholm stad med 58.796 invånare per 2004-12-31. Enligt gällande prognos kommer befolkningen att år 2008 att uppgå till drygt 62.500 personer.

35 % av hushållen består av barnfamiljer. En knapp tredjedel av dessa består av ensamstående kvinnor och män med barn. Andelen invånare med utländsk bakgrund har ökat konstant och utgör ca en femtedel av befolkningen. Av det totala beståndet av flerfamiljshus är andelen hyresrätter 87 %. Av dessa svarar allmännyttan för 60 %. Dock består ungefär hälften av det totala antalet hushåll av småhus. Inom stadsdelen finns en relativt stark segregation. Den öppna arbetslösheten i Hässelby- Vällingby uppgick 2004 till 3,7%. Trenden de senaste åren har varit att andelen bidragshushåll ökar. Vid årsskiftet 2004/2005 uppbär 1.114 hushåll socialbidrag. Stadsdelen har en stor inflyttning och många hänvisningar via bostadsförmedlingen.

De huvudsakliga orsakerna till försörjningshinder är arbetslöshet utan rätt till a-kassa, pågående SFI-utbildning och sociala eller medicinska skäl. Under 2004 fick 6,3 % av befolkningen socialbidrag vid något tillfälle och 9,2 % av hushållen med barn under 18 år. Antalet barn i dessa bidragshushåll uppgick till 1.262 st. Många familjer som flyttar till stadsdelen saknar ett stadigvarande boende. Socialtjänstförvaltningen kartlade år 2004 förhållandena kring de hemlösa barnfamiljerna inom socialtjänsten i Stockholm. Det framkom att 231 vuxna och 327 barn i åldrarna 0-17 år saknade fast boende och var hänvisade till tillfälliga boendelösningar. Huvuddelen av de bostadslösa barnfamiljerna hade saknat bostad i mer än sex månader. 79 % av barnfamiljerna var inflyttade från andra länder och drygt hälften av dessa familjer var aktuella i fyra av stadens 18 stadsdelsförvaltningar. De främsta skälen till bostadslösheten var förlust av bostad i Stockholm eller annan ort som följd av obetald hyra/hyresskulder eller störande uppträdande, separation/skilsmässa, nyligen inflyttade/asylsökande samt att andrahandsboende upphört. Utredningen visade också att många familjer blivit vräkta från andrahandsboenden av hyresvärdar som inte godtagit andrahandsboendet.

För att få en lägenhet via Stockholms stads bostadsförmedling krävs att det inte finns några hyresskulder. Bostadsföretagen vill ha minst tre års ” rehabiliteringstid ” efter en vräkning innan en ny lägenhet förmedlas. Stadens allmännyttiga bostadsföretag är ensamma om att bevilja lägenheter till personer som har försörjningsstöd och saknar egna inkomster.

I Stockholm är boendereferenser viktigare än inkomster, t.ex från försöks- och jourlägenhetsboende. För att få förturslägenhet i Stockholm bör man ha bott här en längre tid, minst 18 månader. Bostadsförmedlingen anser att försöks- och träningslägenheter kan vara ett alternativ till förtur för barnfamiljer och andra som inte godkänns för lägenhetskонтракт. En sådan öppning finns i riktlinjerna för försöks- och träningslägenheter.

Erfarenheter av hittills genomfört projektarbete Steget Före --för att motverka hemlöshet bland barnfamiljer

I Hässelby- Vällingby stadsdelsförvaltningens har man sedan 2002 arbetat aktivt med målgruppen vräkningshotade och redan hemlösa barnfamiljer för att få kontroll över den kaotiska och ofta akuta situation som uppkommer när en familj blir hemlös. Arbetet har bedrivits delvis i projektform ” Steget Före ” under perioden mars 2003 till februari 2005 med projektmedel från Socialstyrelsen. Närmare 100 familjer har remitterats till projektet sedan mars 2003. Antalet remitteringar till projektet har ökat det senaste året och har bestått av familjer vräkt från andrahands- och inneboendekонтракт och familjer där andrahandskontraktet upphört. Bland dessa finns också kvinnor med barn som inte kan återvända hem från kvinnojourer och familjemedlemmar som lämnar hemmen pga svåra familjekonflikter/relationer.

Av familjernas erfarenheter i projektet Steget Före kan man dra slutsatsen att hemlösheten alltid innebär en krissituation och en katastrof när familjen hamnar på hotell och blir hänvisade för att ordna sin boendesituation själv. I det läget har familjen oftast gjort allt för att lösa sin boendesituation. Att bli hemlös och därefter sakna ett hem för återhämtning av sina krafter, orsakar sociala, psykologiska och hälsomässiga problem för hela familjen, inte minst barnen. Att vara hemlös är dessutom dyrt. Alla familjerna i projektet har ansett att en jourlägenhet är ett bättre alternativ än att bo på hotell. Familjerna är mindre oroad över att behöver flytta på en gång. Jourlägenhet har gett familjen bl a en lokal förankring, närhet till skolor, daghem och kompisar och en bättre fungerande vardag för alla familjemedlemmar. Jourlägenheter har dock allt för ofta blivit en långvarig lösning på boendefrågan vilket kan göra att familjen tappar motivationen att arbeta för en långsiktigt hållbar lösning.

Det är viktigt att ”reparationsarbete” och stöd snabbt kommer i gång när familjen saknar egna resurser att ta sig ur sin situation. Hemlösa barnfamiljer har ofta små resurser vad gäller ekonomi, förankring, kompetens och språkkunskaper, arbetsmarknadsförankring, nätverk, hälsa och saknar inte minst den vardagliga trygghet som behövs för att kunna ordna sin situation själv. Några av familjerna är i stort behov av en kvalificerad behandling och har stora svårigheter att klara av ett normalt boende pga störningar.

Arbetet med de hemlösa barnfamiljerna har varit en stor utmaning för socialsekreterarna i en organisation som ställer stora krav på effektivitet. Samtidigt som arbetet med hemlösa barnfamiljer kräver ett strukturerat kvalitativt tankesätt för att lösa bostadsfrågan varaktigt. Kommunens ansvar detaljstyrs genom sk riktlinjer för olika verksamheter som förvaltningen sedan tillämpar. Det saknas tydliga riktlinjer och definition av hemlöshet. Detta bidrar till att det förekommer olika tolkningar om vad som är hemlöshet och vilka åtgärder familjerna är berättigade till. De nuvarande riktlinjerna har inte alltid fungerat som ett stöd i arbetet med hemlösa barnfamiljer.

Faktum är att många hemlösa barnfamiljer i Stockholm hamnar i rundgång mellan olika tillfälliga boendevalternativ och stadsdelsförvaltningar under flera års tid. Över hälften av

medlemmarna i dessa familjer är barn och ungdomar. Flera familjer aktualiseras på socialtjänsten som följd av att konflikter som uppstår inom familjer blir mera tillspetsade. Allt fler kvinnor och barn behöver söka skydd på kvinnojourer och kan därefter inte återvända hem. Det behövs olika slags stöd för dessa familjer. Samordning av arbete och specialkunskap har en avgörande betydelse i dessa ärenden. Utvärderare för projektet Steget Före är Sköndalsinstitutet, Ersta Sköndal högskola, Marie Nordfeldt. Utvärderingen skall vara klar senast den 30 juni 2005.

Nuvarande arbete med hemlösa barnfamiljer

För närvarande arbetar två socialsekreterare med gruppen hemlösa barnfamiljer inom sektionen för ekonomiskt bistånd. Förvaltningen har fram till 2005-02-28 haft en projektfinansiering via Socialstyrelsen. För närvarande saknas dock finansiering av detta viktiga och angelägna arbete. Stadsdelsförvaltningen har ingen möjlighet att finansiera en fortsättning med egna medel.

Arbetet med Jourlägenhetsverksamheten som byggts upp under projekttiden är planerad att fortsätta. Jourlägenheterna skall fungera som plattform i reparationsarbetet och en länk i boendekedjan till ett stadigvarande boende. Socialsekreterarna i projektet är ansvariga handläggare gällande familjens boende, sysselsättning och ekonomi för att minska antalet inblandade handläggare i ärendet och rundgången i organisationen. Missbruks- och barnavårdsutredningar görs dock separat inom respektive ansvarsområde.

En BO-grupp har nyligen bildats i syfte att organisera, tydliggöra rutiner och planera arbetet med alla vräkningshotade och hemlösa inom stadsdelsförvaltningen. I BO-gruppen ingår sektionschefen för ek bistånd, sektionschefen för vuxenavdelningen, bostadssamordnare och bostadssekreterare och Rörliga teamet med två socialsekreterare, budget och skuldrådgivare och två socialsekreterare som arbetar med hemlösa barnfamiljer.

Ett nätverk bestående av två diakoner, en projektledare från Resurscentra för kvinnor i Stockholms län (RC), en kurator från vårdcentralens psykosociala team, socialsekreterare från familj –och rådgivningssektionen, budget- och skuldrådgivare samt socialsekreterarna som arbetar med hemlösa barnfamiljer har fortsatt att träffas. Familjeträff, som bildades hösten 2003, har fortsatt sina samverkanskvällar, dock bara en gång i månaden, med diakonin, Gränslös Vänskap i Grimsta och socialsekreterarna i projektet Steget Före. Syftet med Familjeträff är att stötta hemlösa barnfamiljer genom att träffas och diskutera för dem aktuella frågor. Det finns också planer att inom öppenvårdssektionen, starta en föräldrautbildning på temat Familj och Råd för boende i jourlägenheter. Detta efter önskemål från familjer som medverkat vid olika familjeträffar.

Projektets målgrupp

Hemlösa och vräkningshotade barnfamiljer i Hässelby- Vällingby som har svårt att finna en bostad på den öppna bostadsmarknaden och är i behov av socialt stöd för att ordna sin boendesituation, på såväl kort som lång sikt.

Projektets fortsatta syfte är

-att hitta långsiktiga lösningar för familjernas boendeproblem där målet är 1:a handsboende.

-att arbeta förebyggande och i samverkan med hyresvärdar och störningsjourer för att förhindra vräkningar.

-att utbyta erfarenheter och benchmarking med Kista stadsdelsförvaltning

-att arbeta för att hemlöshetssituationen för barnfamiljer prioriteras, synliggörs och implementeras i den ordinarie verksamheten.

-att vidareutveckla samverkan med socialtjänsten, landstinget (vårdcentralen), kristen diakoni och frivilliga organisationer i Hässelby.

-att utöka den direkta samverkan med lokala bostadsföretag för att i en större utsträckning även gälla målgruppen hemlösa barnfamiljer.

-att bygga upp ett bra samarbete med Stockholm Stads bostadsförmedling AB för målgruppen hemlösa barnfamiljer.

-att de hemlösa barnens situation uppmärksammas ännu tydligare.

-att successivt minska socialbidragskostnaderna genom att undvika dyra akutboenden, tex hotell.

Våra arbetsmetoder är

-att på ett medvetet sätt arbeta med familjer i kris.

-att genom samtal, individuella arbetsplaner och överenskommelser underlätta familjens möjligheter att själv agera.

-att samverkan med vårdcentralens psykosociala team i Hässelby.

-att varje hemlöshetsärende skall ha en kontaktperson och/ eller koordinator som har helhetssyn och ansvar för hemlösa barnfamiljer inom Individ- och familjeomsorgen.

-att en boendekedja används som en modell i arbetet med hemlösa barnfamiljer som är i behov av stöd för att få ett stadigvarande boende.

-att det interna samarbetet mellan barn- och ungdomssektionen och sektionen för ekonomiskt bistånd skall intensifieras. Socialsekreterarna som arbetar med målgruppen hör organisatoriskt till sektion ekonomiskt bistånd men har sitt arbetsrum på barn- och ungdomssektion.

-att nätverksarbetet med och Familjeträffen (ett forum för hemlösa barnfamiljer) diakonin med Föreningen Gränslös Vänskap och RC (Resurscentra för kvinnor i Stockholms län) skall fortsätta att stödja familjernas egna initiativ och intressen.

Våra samarbetspartners

Svenska Kyrkan i Hässelby
 Vårdcentralen i Hässelby
 Föreningen Gränslös Vänskap i Grimsta
 RC, Resurscenter för kvinnor i Stockholms län

Projektbudget 1 mars 2005 – 28 februari 2007 (2 år)

Kostnad för	Totalkostnad	Egen finansiering	Projektmedel söks
Personalkostnader			
Arbetsledning (inklusive styrgruppsmöten och samverkan)	200.000 kr	200.000 kr	-
Handläggarkostnader (soc.sek. i ord. verk.)	200.000 kr	200.000 kr	-
Projektledare 1.0	980.000 kr	-	980.000 kr
Projektmedarbetare 1.0	850.000 kr	-	850.000 kr
Diakoner 2 st. 6t/vecka	240.000 kr	120.000 kr	120.000 kr
Adm. av jourlägenheter 0.25	179.000 kr	179.000 kr	-
Deltagande i samverkansmöten/nätverksmöten	250.000 kr	250.000 kr	-
Utvärdering	250.000 kr	-	250.000 kr
Handledning/kompetensutveckling	150.000 kr	50.000 kr	100.000 kr
Familjeträffar	10.000 kr	-	10.000 kr
Tolkkostnader	60.000 kr	30.000 kr	30.000 kr
Gemensamma studieresor med samverkanspartners	100.000 kr	-	100.000 kr
Lokaler, telefon, overhead mm	750.000 kr	750.000 kr	-
Övrig drift	20.000 kr	-	20.000 kr
TOTALT	4.239.000 kr	1.779.000 kr	2.460.000 kr

Utvärderingsplan

Genomföring av utvärdering: 050901-070430

Utvärderare: Marie Nordfeldt, Sköndalsinstitutet, Ersta Sköndal högskola

För att behålla kontinuiteten planeras utvärderingen att även framgent göras i samarbete med Marie Nordfelt vid Sköndalsinstitutet, Ersta Sköndal högskola. Utvärderingsplanen har diskuterats med utvärderaren.

Utvärderingen av Steget Före har tidigare haft samverkan som fokus. I kommande utvärdering av det planerade projektet, kommer individerna och de enskilda familjerna lyftas fram mer. Även arbetsmetoder och implementeringsprocessen i den ordinarie verksamheten kommer att utvärderas.

Hässelby den 4 maj 2005

För Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Anders Mueller
Stadsdelsdirektör

